

Resna beseda vinogradnikom

OB LETOŠNJEM ŠKROPLJENJU PROTI PERONOSPORI

Naši vinogradniki se dobro zavedajo, kako ogromno škodo povzroča peronospora v vinogradih, nazivlje temu pa moramo o tem problemu, posebno z ozirom na pomanjkanje galic, se in še pisati in opozarjati, da se vinogradniki držijo rokov, ki jih za škropljenje napoveduje Antiperonosporna služba, organizirana pri Kmetijskem znanstvenem zavodu v Ljubljani.

Dejstvo, da so naši vinogradniki ponekod že dvakrat in celo trikrat škropili v letošnjem letu, gotovo gospodarsko ni utemeljeno, če vzamemo v obzir majhne zaloge galic in porabo delovne sile, ko nam je Antiperonosporna služba napovedala dosežati se rok z a p r v o š k r o p l j e n j e. Mnogo je sicer preplasiša prisa na listih, ki je redna pojava na listih vinske trte posebno v hladnih in deževnih dobah. Pojav prsice mnogi se vedno zamenujejo s peronosporo. Naj takoj povemo, v čem je razlika. Peronospora spoznamo po olinatih madežih na gornji strani listov, na spodnji strani pa po beli navlaki. Pri prsici so po prevleke na spodnji strani res nekoliko podobne onim od peronospore, so pa vrste, na gornji strani pa mehurjasto nabuhle, kar ni slučaj pri peronospori. Navadno se trska prsica pojavlja že zelo rano, ko še ni nevarnosti za peronosporo. Peronospora je nevarna tudi za grozdje; okužba se pozna po belkasti svileni navlaki, zaradi česar jagode potemniijo, se sušijo in odpadejo.

Mnogi vinogradniki se tudi izgovarjajo, da so pač uzato že večkrat škropili, da bo listje bolj temno. Pri tem moramo pomisliti, da nam bo letos, kot vse kaže, galice zmanjkalo prav takrat, ko bo najbolj potrebno škropiti. Naj mimogrede omenim, da stane enkratno škropljenje vinogradov v Sloveniji, ki ga po nepotrebnem izvršimo, 45 milijonov dinarjev, ne da bi računali delovno silo! Koliko se s tem podraži vinogradniška proizvodnja, ni treba posebej dokazovati.

Razvoj gljivice, ki povzroča peronosporo — palez — na vinski trti, je znanost dobro proučena, saj smo danes že tako daleč, da lahko vnaprej izračunamo vsaj približno točno, kdaj se bo bolezen pojavila, če imamo na razpolago vremenske podatke iz posameznih vinogradnih okolišev.

Stara navada trikratnega škropljenja, ki je nekoč v normalnih letih še nekako zadostovala, kajti bila so leta, ko je bilo potrebnih še manj škropljenja, pa v sedanjih nenormalnih letih ne drži več. Spomnimo se samo na lansko peronosporično leto! Škoda po peronospori v lanskem letu je bila na področju

Jugoslavije ocenjena na preko 30 milijard dinarjev. Lahko trdimo, da škoda v vinogradih na področju Slovenije ni bila tako velika, mogoče prav zaradi organizirane antiperonosporne službe, ker je njeno objavljanje rokov za škropljenje bilo v glavnem pravilno. Zato tudi letos svetujemo vinogradnikom, da se teh rokov držijo. Antiperonosporna služba namreč dnevno objavlja preko radia in dnevnega časopisa, do kdaj se mora v posameznih vinogradnih področjih škropljenje izvršiti. Ponovno svetujemo vinogradniško-sadjarjskim odsekom pri KZ, da na krajevno najbolj primeren način obveščajo vinogradnike o teh napovedih, ker vinogradniki večinoma nimajo niti dnevnih časopisov niti radia.

Z občnega zbora OZZ Kočevje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pri sedanjem stanju in v normalnih sadnih letih 14.000.000 dinarjev. Po načrtu in že zacetemu delu lahko računamo na dokončno obnovo v sadjarstvu že po 10 letih, pri čemer se bo dohodek zvišal količinsko za 10 kilogramov po drevesu. Pri današnjih cenah sadja znaša to 4.500.000 din. Predavanja iz sadjarstva, ki jih je bilo 28 in jih je obiskalo 770 sadjarjev, so precej pripomogle k napredku sadjarstva. Letos je v načrtu več sadjarjskih razstav.

Gozdarstvo je ena tistih važnih panog gospodarstva, ki so mu posvetile zadruga veliko skrb. Gozdarski oziroma lesni odseki so ustvarili lepe dohodeke, ki so jih zadruga pametno vložile za razne investicijske gradnje ter za razvoj lesne predelovalne industrije tako v So-

Predgrad ob Kolpi

4. junija je huda toča močno prizadela polja, zlasti v vaseh Sodevič, Dečina in Radenci. Škoda je zelo velika. V Radencih so morali živo pokositi.

5. junija so imele gasilske čete Predgrad, Stari trg, Prelesje in Radence vaje na potoku v Dolu. Pri vajah se je najbolj izkazala četa Radence.

Pred dnevi je novozvoljeni upravni odbor kmetijske zadruge prevzel posle. Za predsednika je bil izvoljen Franc Subić iz Cepelje. Upamo, da bo novi odbor krepko prijel za delo v dobrobit kmetijske zadruge in kmetijstva v Poljanski dolini. Njegova prva naloga bo ureditev trgovskih lokalov v zadrugnem domu, da ne bo treba plačevati najemnine za lokale v privatni stavbi.

Od tedna do tedna

Proslava 10-letnice OZN v San Franciscu, ki se je začela v ponedeljek v nazočnosti delegatov 60 nezatenjenih držav, sovpada z začetkom pomembnega obdobja v mednarodnem dogajanju. Za to obdobje je značilen zaključek hladne vojne, ki je držala vse človeštvo dolgo vrsto let po drugi svetovni vojni v nenehni napetosti, vzbujala bojzani, da se bodo mednarodni spori med državami oziroma med dvema blokom držav tako zaostriji, da bo prišlo do izbruha vojne bodisi v enem ali več delih sveta, ki bo potem prerasla v svetovni požar, v svetovno vojno, hujšo spričo rusine moči atomskega orožja od vseh dosedanjih.

Proslava desetletnice OZN sovpada z zmagovitim pohodom ideje, da je v sedanjem času moč probleme in spore med narodi rešiti samo s pogajanjem, z mirolojubnimi, enakopravnimi razgovori, ne pa z orožjem. Da je temu tako, pričča tudi živahna diplomatska dejavnost med svečanem zasiedanjem Generalne skupščine OZN v San Franciscu pred desetimi leti, v to svetovno organizacijo. In ne samo to! Jugoslavija je tudi v svojih meddržavnih odnosih težila po prijateljskem sodelovanju z vsemi deželami, ki to žele, po normalizaciji odnosov s tistimi državami, s katerimi so bili odnosi skaltjeni. Na tej poti je jugoslovanska zunanja politika dosegla velike uspehe. O tem pričajo prijateljski odnosi z Indijo in Burmo ter nekaterimi drugimi azijskimi in afriškimi državami. O tem pričata normalizacija odnosov s Sovjetsko zvezo in vzhodnoevropskimi deželami ter vzpostavitve diplomatskih odnosov z LR Kitajsko, o tem pričata ustanovitve Balkanske zveze itd.

Zato ni čuda, da je jugoslovanska zunanja politika pozvana s tistimi silami na svetu, ki teže za mirom, za mirnim sodelovanjem med narodi, za neumešanostjo v notranje zadeve drugih držav, za aktivnim sožitjem, ki je edina možna podlaga trdnega mira. Te sile so zdaj na pohodu, dosega so prve pomembne zmage. Jugoslavija stopa z njimi v prvi vrsti.

Stanovanjsko vprašanje Novega mesta

Malokatero manjše mesto v Sloveniji je tako zelo prizadeto zaradi pomanjkanja stanovanj kot Novo mesto. Preko 600 prosilcev, ki tudi po več let čakajo na rešitev vlozene prošnje, nam bo to potrdilo. To stanje sta predvsem povzročila nagel porast prebivalstva zaradi priselitve po vojni (od 4.500 na 6.500) in naravnih prirastek zaradi večjega števila rojstev nasproti umrljivosti (12:5). Novo mesto ima danes 1.502 stanovanj in 2.258 gospodinjstev, kar pomeni, da bi bilo treba zgraditi 756 stanovanj, ne da bi pri tem upo-

Pojasnilo

K članku »Kdo je kriv požara v Dol. Suhe« , ki je bil objavljen prejšnji teden, pojasnjujemo, da so 5-letnega stoparjevega sinčka ujeli po požaru doma! Hujše in za strahovale na razne načine. Čeprav otrokom nikakor ne moremo napraviti krivde oz. odgovornosti za usodni požar.

Smrt v valovih Kolpe

Zidarski mojster Lovrenc Marinič iz Sodevce se je 7. junija ponoči vračal proti domu po cesti za Kolpo. Iz neznanega vzroka je s ceste zavil po stranskem brodu in padel v naraslo reko. Nekaj časa se je držal za vrbe in klical na pomoč. Ključ se slišali prebivalci na hevaški strani Kolpe, ko pa so pahneli na levo stran, od koder so se slišali klici, ga tam ni več bilo. Našli so ga šele drugi dan nad jezom mrtvega. Star je bil 60 let. Ker je pokojni Marinič red pogledal v kozarec, ni izključeno, da mu je to pripomoglo do žalostne smrti v Kolpi.

Proslave ob 10-letnici osvoboditve Karlovca

Sredi julija bo v Karlovcu slovenska proslava 10. obletnice osvoboditve, katere se bo udeležilo nekaj 300 tisoč ljudi. To bo ena izmed največjih letošnjih manifestacij na Hrvaškem, pred katero bo vrata krajavnih proslav, umetniških in športnih prireditvev.

V Pulju je začela obratovati nova tovarna stekla

Pred kratkim se v Pulju začeli delati v novi tovarni laboratorijskega stekla »Boris Kidrič«. Zdjaj so v tovarni zakurili samo eno peč, kasneje pa bo izdelala tovarna do 4 tisoč kg stekla na dan. Izdelovala bo več kot 2000 različnih steklenih laboratorijskih predmetov, med njimi tudi termometre.

Samomor v žvirčah

15. junija so pogrešili Janeza Rusa iz Zvirč 82 pri Hinjah. Se naslednji dan so ga našli obešenega na sosedovem podstrežju. Rus si je pred smrtjo preževal z britovico žile v zapustu in nad lakrom, spravi britovico v žep in se nato obesil. Ker je prišel pred kratkim iz bolnišnice, smatrajo, da je storil dejanje v duševni razrvanosti.

V TEM TEDNU NABIRAMO sledeča zdravilna zelišča:

Nabiramo ista zelišča kot v prejšnjem tednu.

Cvete, liste in rastline nabiramo samo ob lepem vremenu, ko niso mokra od dežja ali rose. Cvete nabiramo takoj ko se pričnejo odpirati. Liste nabiramo, ko so dovolj razvijeni in vedno brez oceljev. Rastline nabiramo v času cvetenja in dolžini 20. največ do 25 cm.

Pri nabiranju strupenih rastlin t. j. bole čemerice, jesenskega podleska, volčje češnje, male noce pride ind. moramo paziti, da ne pride do zastrupitve ljudi ali živali. Po nabiranju teh rastlin si moramo pred jedjo oprati roke, nabrana zelišča pa spraviti na zavarovano mesto, ki ni dostopno živalim.

V Brusnicah pripravljajo veliko razstavo češenj

Ceprav bodo letos češnje dozorele kakor tri tedne pozneje kot druga leta, bo letina češenj v brusniški občini prav dobra. Sadjarjsko - vinogradniški odsek kmetijske zadruge Brusnice pripravila s pomočjo strokovnjakov OZZ za 3. julij veliko razstavo brusniških češenj. Razstava naj prikazuje sedanji izbor tega sadja in kvaliteto pridelka, da bo potem na tej osnovi določen izbor za obnovo češnjevih nasadov. — Najboljši sadjarji bodo nagradi.

Brusniške češnje so znane že dolgo vrsto let. Ker so to po večini kakovostne mešanice hrustavke, so najbolj primerne za predelavo in vkuhanje. V času stare Avstrije so bile brusniške češnje najbolj iskane na dunajskem trgu. V vsej občini, in sveda tudi okolič, so še velike možnosti za saditev novih nasadov češenj, prav tako pa tudi jagodičevja. Razstava lahko veliko pripomore k najboljši izbiri sort.

Da bodo lahko tudi tisti Novomeščani, ki ne bodo mogli na razstavo v Brusnice, deležni dobrih brusniških češenj, bo poskrbela kmetijska zadruga Brusnice, da bo 3. julija prodajala češnje v Novem mestu na stojnicah.

Slovenska umetnost med NOV s posebnim pogledom na književnost

(Nadaljevanje.)

V partizanih so se torej srečali mojstri in začetniki, virtuozji verza z že slavnimi imeni in anonimni ljudski verzifikatorji, poetje in prozaiki, vsej tej pisani literarni družini je pa bil skupen motiv: naša ljudska vstaja, ki je že med borbo dala snov za dokaj obširen opus, ki sestavlja pravi mozaik teh zgodovinskih dni.

Prvi od starih mojstrov, ki se je oglašil, je bil nestor slovenske umetniške besede —

OTON ZUPANČIČ

Partizanstvo je združilo dva tako različna umetniška rodova, kot ga predstavljata pesnik Moderne in partizanski bard. Isto doživetje je izvabilo pesniško izpoved sivolasemu mojstru Zupančiču in najmlajšemu partizanskemu poetu Petru Levcu. Za Zupančiča je bil to labodji spev, za Levca prvi plahi korak v svet lepote.

Res je, da teh Zupančičevih pesmi po petični sili in po formi ne moremo primerljati z

njegovimi predvojnimi stvaritvami. Nekateri od njih bi komaj lahko postavili ob najbolj doživljete Borove in Kajuhove pesmi, toda kljub temu je Zupančič med literarnimi ustvarjalci tega obdobja najbolj zanimiv pojav.

V svojih pesniških izpovedih je Zupančič slutil čas, ki mora priti, in ga napovedoval, zato ni čudno, da je med osvobodilno vojno tudi prvi spregovoril. Dober mesec pred udarnimi Borovimi pesmimi je s svojim pozivom »Pojte za menoj!«, spomnil slovenskega umetnika na njegovo dolžnost:

»Veš, poet, svoj dolg? Nimaš nič besed? Kaj zapirajš se v molk? Vrzj pesem v svet, pesmi za današnjo rabo: vsi jo bomo pozveli za tabo.«

Pesem je bila objavljena v Slov. poročevalcu 1941. leta. Druga taka pesem je bila »Rekvizicija« — parodija na belogardiste, ki so v imenu Kristusa pobijali naše ljudi:

»V imenu Boga Očeta — zakoljite nam praseta; v imenu Boga Sina — nalijte nam vedro vina; v imenu Svetega Duha — vsadite nam peko kruha!«

Zupančič je bil v tem času priklenjen na bolniško posteljo, zato ni mogel v partizane, pač pa je pošiljal svoje poslanice v gozdove, zapore in taborišča. Opeva mrtve tovariše, zdi se mu, da je z njimi eno:

»Ah, kaj jih je palo v gramozni jami! Najboljšega nam prinesite vina: spodobi se poštena jim sedmina. naj čutiljo, da niso čisto sami. Tih ženket je naših kup: mehko nas mami tih zavest, da ena smo družina...«

1943 je Zupančič ponovil Prešernovo credo iz »Uvoda h krstu pri Savici«. Tudi začel ga je s preroškimi besedami Prešerna: »Tja bomo naši pot...« Pesem je napisal v

bolnišnici s šiframi, objavljena pa je bila v ilegalni publikaciji »Setev«.

Ti dve pesmi: »Tja bomo našli pot« in »Pojte za menoj (Veš, poet, svoj dolg)«, sta najmarkantnejši pesniški stvaritvi iz tega časa.

Ob osvoboditvi je za hip pozabil na vse gorje, prelivanje krvi in tegobe ter je v preki-pevaljko sreči kot stavec, ki je dosegel poslednje spoznanje, očiščenje in prerojenje, vzdiknil kot veliki humanist:

»Široko, ravno izpeljite cesto, ki nam držala bo v svobodno mesto; čvrst most nam sezidajte čez prepad, da zopet mogli bo do brata brat.«

Ob naši izgradnji je ves navdušen zapel »Kolednico mladinskih brigad«, kajti zdaj so bile usrečene njegove želje iz: »Dumes: domovina se je razkrlila, postala je znana vsemu svetu. V zbirci »Zim-zelen« je ponovil to, kar je povedal v svojih predvojnih delih; toda takrat je pel v bleščečih, izbranih besedah in formah, sedaj pa v preprosti govorici starca in modrijana. V vseh usodnih in nejasnih dneh je bil Zupančič to, kar je o njem zapisal Francoz Tesnière: »Oduševljeni pevec,

Najbolj pomembno zanj je bilo ponovno srečanje s stariim komunistom Dolfom Jakhelom, njegovim najboljšim prijateljem iz gimnazijskih let. Jakhel je verjel v njegov talent in ga je spodbujal k pisanju. Bor prvi sam: »Če se z njim ne bi bil srečal, ne vem, če bi tako kmalu prijel za pero.«

Dolf je bil izredno iskren in pošten, zato je Bor imel vanj popolno zaupanje. Ko sta se z Borom srečala, je bil Jakhel (nekoč se je sam ukvarjal s pisateljevanjem, pozneje se je posvetil političnemu delu) organizator OF na Dolnjem skem, kamor je bil odšel potem, ko si je z golimi rokami izgrebel pot iz zapora karabinerjev. Ta Jakhlov pobeg je Bor uporabil za motiv svoje pesmi »Sin materje«.

Po prvem razgovoru z Jakhelom je Bor prijel za pero in začel pisati pesmi; takrat se v Ljubljani, za Bežigradom. Pisanje pa je v tistih dneh zahtevalo največje previdnosti. Pesmi je skrivaj v navrtana polena zraven peč in v kocene zeljnih glav, pri čemer sta mu pomagala mati in svak Stane Mihelič.

(Se nadaljuje.)

Pred tretjim praznovanjem občinskega praznika v Gotni vasi

29. junij je praznik občine Gotna vas. Ta dan so si izbrali kot spomin na partizanski napad na utrjeno fašistično postojanko pri Zajcu pod Gorjanci 29. junija 1942. Napad je popolnoma uspel. Partizani so strli utrjeno fašistično gnezdo in pregnali okupatorja iz tega sektorja v Novo mesto. Ta uspešni napad pomeni tudi začetek organizacije narodne zaščite na tem območju, ki se je nato razvila na vsem podgorjanskem sektorju.

Podrobnje gotenske občine je bilo pozorišče neprestanih bojov skoraj ves čas NOB. Posebno velja to za predel Podgrada, Bircne vasi, Dolž in dr. Prav v tej občini so organizatorji narodnega izdajstva skušali za vsako ceno postaviti svojo krvavo oblast s pomočjo italijanskega in pozneje nemškega okupatorja. Gnezdo klerikalno fašističnega narodnega izdajstva so bila organiziranja zlasti v Smihelu in Stopičah, gozdovi za Sentjoštom pa so bili prizorišče najbolj ogabnih zločinov podvijane tolpe belogardističnih izvrzkov. Krvavi teror in zločini pa so marmoskali odprli oči, da je spoznal, kje je njegovo mesto.

V predel Podgrada so prvi prinesli planenico upora partizani prve belokranjske čete 31. oktobra 1941, ki so dva dni pozneje povečini padli v neenak boju na Gornjih Lazah. Seme upora, ki so ga s svojim obiskom zasejali prvi partizani, je rodilo velike sadove. Po likvidaciji fašistične postojanke pri Zajcu je okupator še velikokrat skušal osvojiti ta predel, toda vedno se je moral umakniti. Puščal pa je za seboj požgane domove, pobite ljudi in izropane domačije. Stotine granat vseh kalibrov so okupatorjevali topovi in minometi izstrelili na področje Podgrada in okolice vse do konca vojne. Ljudje so se umikali v gozdove in se spet vračali. Zmagali so skupno s partizani, okupator in njegovi naosmi pa so šli za vedno iz naše zemlje. Za osvoboditev je 28 borcev iz Podgrada in okolice dalo svoja mlada življenja.

Bircno vas so takoj v začetku okupacije zasedli italijanski fašisti. Naselili so se na železniški postaji in v šoli. Za pouk so pustili le eno učilnico. Šola je bila obdana z bunkerji. Nameravali so se naseliti še v gradu Ruperc vrh, pa so jim ga prepelj partizani zažgali. To je bilo avgusta 1942. Julija istega leta je pridrevlo v ta sektor 500 Italijanov, ki so požgali Dol. Lakovnice ter ustrelili tli

Vozni red avtobusnih prog in železnice za pevski festival v Novem mestu

Vse informacije in navodila daje PUNIK v Novem mestu. Sferji bodo dobili navodila v nedeljo, 3. julija zjutraj pri Putniku. Vodje prevoznega parka so tovariši Jeraj, Roman Kobe in Karel Zmavc. Terensko službo bo opravljal Adolf Mavrovic z motorjem.

Avtobusi bodo vozili na naslednjih progah:
Ambrus — Zagradec — Novo mesto.
Postaje: Ambrus, Zagradec, Smihel pri Žužemberku, Novo mesto.
Zvirče — Prevelo — Hinje — Lašče — Dvor — Novo mesto.
Dvor — Soteska — Novo mesto.
Postaje: Dvor, Soteska (Zage), Polje, Novo mesto.
Crmnočnice — Stara žaga — Poljana — Podturn — Podosta — Meniška vas — Novo mesto.
Žužemberk — Novo mesto.
Knežja vas — Dobrič — Jordan kal — Globodol — Novo mesto.
Podgrad — Težka voda — Stopiče — Dolž — Novo mesto.
Postaje: Podgrad (Zajc) — Težka voda (Malenski) — Novo mesto.
Gaberje — Brusnice — Rateč — Novo mesto.
Orehovica — Novo mesto.
Sentjernej — Novo mesto.
Vrhpolje — Smarje — Brezovica — Gradišče — Mokropolje — Novo mesto.
Kostanjevica — Prekopa — Novo mesto.
Sutna — Podbočje — Globočica — Novo mesto.
Zameško — Dobrava — Ruha — vas — Draga — Kronovo — Novo mesto.

Dražbeni odklic

11. julija 1955 ob 9. uri, bo v sgradi okrajnega ljudskega odbora Novo mesto, soba št. 20, na podlagi dražbenih pogojev javna dražba stavbe-mlina v Poganecih, stoječega na parceli št. 33-1 k. o. Gotna vas s vsemi makskimi napravami, ki so popisane v cenilnem zapisniku z dne 6. 11. 1954.
Kotična cena je 1.100.000 din (en milijon sto tisoč dinarjev), jamčevina znesla 110.000 dinarjev (v besedni: sto deset tisoč dinarjev), katero je treba položiti pred dražbeno narokom.
Dražbeni pogoji in cenilni zapisnik so na vpogled vsak dan med uradnimi urami na Okrajnem ljudskem odboru Novo mesto, soba št. 20.
Del. list. I. — 339-2-55
Novo mesto, dne 15. VI. 1955
Tajnik: Zvonko Perc, I. z.

godu med vasi Smolenja vas in Krka so se naselili 26. julija 1942. Uničevali so polja in plenili domove. V začetku avgusta so jih napadli partizani. Dobrobranci so imeli velike izgube, padlo pa je tudi 7 partizanov, ki so jih pokopali v Smolenji vasi. Po napadu so se belogardisti umaknili v mesto. Ta čas so pridrevli tudi fašisti in začeli del Smolenje vasi. Polovili so več moških in žensk ter jih odpeljali v internacijo, od koder so se vrnili popolnoma izsrpani. Ob nemškem vdoru v oktobru 1943 so Nemci pobili 19 ljudi. 5. decembra istega leta so v šoli nastanili spet belogardisti. Domačini so jim morali kopati jarko za obrambo. V mraku so jih napadle enote NOV in pod zaščito tankov se je belim izdajalcem posrežilo pobegniti v mesto.
Nazvlic močnim žariščem belogardizma na tem območju je veliko ljudi iz občine Gotna vas

NE PROTI PITJU, TEMVEČ PROTI PIJANČEVANJU SE BORIMO!

Protialkoholna sekcija RK v Novem mestu je s pomočjo podjetij Belsad in Celeia-sad iz Celja priredila razstavo brezalkoholnih pijač v prostorih slaštice na Glavnem trgu.
Otvoritev razstave 15. junija popoldne so je udeležilo veliko ljudi, med njimi predstavniki ljudske oblasti, člurbenih organizacij in društev. Zbrane udeležence je pozdravil predsednik okrajnega odbora RK ing. Ivo Zobec, ki je poudaril prizadevanje Rdečega križa in drugih organizacij za zmanjšanje pijančevanja kot hudega zla s še hujšimi posledicami. Rekel je, da se ne borimo proti pitju sploh, kot si ne nekateri tolmajo, pač pa se borimo proti pijančevanju. Še naprej je treba gojiti vinski tusto, toda njen sad je treba predelati tudi v sokove in brezalkoholne pijače. Ostro je obsodil pojav, da skoraj vse trgovine z živili prodajajo alkoholne pijače in jih imajo v izložbah kot glavni predmet, v skoraj nobeni trgovini pa ne dobijo brezalkoholnih pijač. Podobno je tudi v mnogih gostinskih obratih. Borba proti alkoholizmu je letos glavna naloga vseh organizacij RK v naši državi. Pri tem računajo na pomoč vseh ostalih družbenih organizacij in vseh tistih, ki jim je zdrava bodočnost rodu pri srcu.
Po pozdravnem govoru ing. Zobec so si udeleženci ogledali okusno prirejano razstavo izdelkov belokranjske tovarne Belsad in celjske tovarne Celeiasad. Marsikdo se je čudil veliki izbiri izdelkov Belsada, saj mnogim še ni znano, kaj vse in v kakšni kakovosti že izdeluje. Poleg džemov in solov so zlasti vzbudili pozornost bomboni te tovarne. Prav tako zanimanje so vzbujali izdelki celjske tovarne. Vsi obiskovalci so se po ogledu razstave lahko prepričali pri brezplačni poskusnji, da so brezalkoholne pijače prav dobre, poleg tega pa so se zdrave in redine. Prva tovrstna razstava v Novem mestu je vsakekar uspešla in so prireditelji z njo lahko zadovoljni. Za prizadevanost zaslужijo pohvalo in podporo pri nadaljnjem delu.

RAZPIS upravnike in poslovodnih mest pri KZ Sentjernej in njenih poslovalnicah

Na osnovi 33. št. Uredbe o kmetijskih združenjih (Ur. list št. 5-94 — FLRJ) razpisujemo:
1. Mesto upravnika v Kmetijski združenji Sentjernej.
2. Mesto poslovodje na sedežu KZ Sentjernej.
Pogoji: dovršena nižja srednja šola oziroma trgovska šola z večletno upravnico prakso, prakso v trgovini in s poznavanjem kmetijskega gospodarstva.
3. Mesto poslovodje v poslovalnici Orehovica.
Pogoji: dovršena nižja srednja šola oziroma trgovska šola z vsaj petletno prakso v trgovini in s poznavanjem kmetijskega gospodarstva.
4. Mesto poslovodje v poslovalnici v Mahorovicah.
Pogoji: dovršena nižja srednja šola oziroma trgovska šola z vsaj petletno prakso v trgovini in s poznavanjem kmetijskega gospodarstva.
Vseh primestih je treba predložiti poleg dokumenta ing. Miho Bergant in na veliko presenečenje favorita Lokomotiva. To ni bila edina zmaga. Z 8 točkami so bile še dve predteke nedelje na drugem mestu prvenstvenih lestvic. Šele poraz v zadnji tekmi z zelo dobro ekipo ljubljanskih študentov je preprečil, da bi kar dve slovenski ekipi ob koncu spomladanskega tekmovanja osvojili najvišji naslov.

Sedaj pa nekaj o tekmi, ki je bila preteklo nedeljo na Loki. Novomeščanke so se zanjo kolikor toliko vestno pripravile, toda poznal se jim je dalši odmor in s tem pustice meje. Edina ljubljanska ekipa je imela boljše posameznice (dve državni reprezentanti), ki so z lepimi udarci nabirale točke. Pri domačih se razen Robarjeve in Knačičeve ni nobena posebno odlikovala. V splošnem je bilo povprečno. Ekipi sta nastopili v sledečih postavah: AOK OLYMPIA (trener Thaler): Leskovic, Mese, Maček, Markovič, Novak, Pauer, Glinski in Peričič. PARTIZAN (Novo mesto): (trener ing. Bergant): Kravljica, Ostanek, Plesolo, Fink, Robar, Kegljevič in Penc. Pred matičnimi gledalci je dobro slojili Romil.
Po tej tekmi je novomeška Partizan v hrvatsko-slovenski ženski odbojcarski ligi na tretjem mestu, pred njim sta AOK Olympia in Lokomotiva iz Zagreba.

SREČA VAS ČAKA v Sentjerneju

Kakor smo že objavili, bo v nedeljo 26. junija v Sentjerneju velika tombola, ki jo priredi Društvo prijateljev mladine. — Dohitek je namenjen za ustanovitev šolske kuhinje. Dohitki so izredno bogati:
samska spalnica, kolo, radio, divan, brzoparilnik, zapesna ura, prašič, škroplonica, okopalnik, čevlji, drva, 10 kg masti, srajce, dežnik, razni električni kuhinjski, galica, cement, vse vrste špecirije, stado, moka, razno orodje in posodje itd., skratka nad 200 dobitkov v vrednosti nad 200.000 din.
Pričakujemo obilno udeležbo iz bližnje in daljne okolice. Vabilo tudi vas, polkusi svoje sreče! Na razpolago vam bo tudi del razna jedala in pijača. Na svidenje v nedeljo 26. junija ob 19. uri popoldne na sentjernejskem dirkališču!

Na občinskem prazniku v Mokronogu bodo sodelovale vse vasi

Organizacijo priprav za praznovanje občinskega praznika v Mokronogu, ki bo 1. julija, je prevzela SZDL, pomagajo pa ji vse ostale organizacije in društva. Po vseh vaseh so imeli sestanke, na katerih so se pogovorili, kako bi čimbolj svečano praznovali občinski praznik in hkrati deseto obletnico osvoboditve. Po vseh vaseh bodo postavili mlaje in slavočke ter okrasili neseja.
Zvečer 30. junija bo v dvorani združenega doma slavnostna akademija. Na praznik bodo šli zjutraj najprej na pokopališče, kjer se bodo poklonili spominu vseh padlih v NOB. V sprevidu skozil trg bodo sodelovale vse vasi in temovale med seboj. Prizkrali bodo razne prizore iz kmečkega življenja in dela ter napredek od fevdalne dobe do danes. Računajo, da bo šlo v sprevidu najmanj 12 vozov. — Pridno se pripravljajo na povelje tudi gasilci, konjeniki, kolekarji in skupine narodnih noč.
Ob desetih popoldne bo pred združenim domom velike zborovanje, združeno s kulturnim sporedom, popoldne pa razna športna in telesnavigojna tekmovanja. V šol bo odprta v dveh učilnicah razstava dela učencev, učiteljev in pionirskih organizacije na šoli.

Pozdrav rojakom v Clevelandu

17. junija sta obiskala uredništvo in upravo »Dolenjskega lista« K. Angela Siskovič in njen mož, naročnika našega lista iz Clevelanda. Ona je doma iz Vel. Gabra, kjer še živijo njene sestre, on pa je Tržičan. Na obisku v starem kraju jima vse nadvse všeč in sta, kakor sama pravila, presenečena nad napredkom, ki smo ga dosegli v teh kratkih desetih povojnih letih. Z obiska v Sloveniji, kjer študira letos njuna hčerka Florencia (Cvetka) peje na ljubljanskem konservatoriju kot hipendiatka naše vlade, pošljila lepe pozdrave vsem svojim prijateljem in znancom v Clevelandu.

DOLENJSKI LIST

KINO
Kino KRKA Novo mesto
Od 24. do 27. junija: italijanski film »Sanjala sem o raj«. Od 28. do 30. junija: mehiški film »Vedno tvoja«.
Kino JLA Novo mesto
25. in 26. junija: francoski film »Ulta Estrapade«. Od 27. junija: ameriški film »Pesem mladosti«.

Kino Dolenjske Toplice
25. in 26. junija: ameriški film »Ljubezna na bojišču«. 27. in 29. junija: ameriški film »Zan Valzian«.

Kino Črnomelj
28. in 29. junija: »Izobčenež z otokov«.

Kino JADRAN Kočevje
24. in 25. junija: ameriški film »Stalag 17«.

Kino Mokronog
25. in 26. junija: francoski film »Ljubimca iz Verone«.

MALI OGLASI
PRADAMO vos na peresih, »brega«. Vozil se lahko 14 ljudi. Prihrom za gostice. Prevozništvu — Novo mesto.
ZAMENJAM enosobno družinsko stanovanje v Novem mestu za enosobno v Zagrebu. Pavilo Drago, Kapuščinski trg 3, Novo mesto.
PRODAM hišo s trgovskim lokalom in posestvo. Naslov pri upravljalni listi. (439)
GOSTINSKO PODJETJE METIJA. POL. Novo mesto sprejme vajuca — natakaria. Pogoji so sledeči: 1. Duševno in telesno zdrav (zdravniško potrdilo). 2. Dopršena srednja šola ali osemletna šola. 3. Starost najmanj 18 let in ne več kot 35 let. 4. Čas prijave od 15. julija do 15. septembra 1955. Vse ostale informacije dobijo interesi pri upravljalni listi »Metropol«, Novo mesto.

IZ MATIČNIH URADOV
Črnomelj
V preteklih dveh tednih sta bili rojeni dve deklici in en deček.
Novo mesto
Pretekli teden je bilo rojenih 13 dečkov in 14 deklic. Poročila sta se: Karol Janko, mlilnik in Murgelj Marija, trg. pom. oba iz Mirne peči.
Umrla so: Bajec Ivan, vratar, 62 let iz Novoga mesta. Korolet Jože, upokojenec, 72 let, iz Loke pri Črnomlju. Kurent Jožeta, upokojenka, 57 let iz Straže pri Sentjoštu. Tratar Alojzija, gospodinja, 57 let, iz Mokronoga.
Kočevje
Od 11. do 18. junija so bili rojeni trije dečki in tri deklice. Poročili so se: Muhvič Josip, rudar iz Livold, in Urh Ana, delavka iz Zajčjege polja. Slekovec

IZ MATIČNIH URADOV
Črnomelj
V preteklih dveh tednih sta bili rojeni dve deklici in en deček.
Novo mesto
Pretekli teden je bilo rojenih 13 dečkov in 14 deklic. Poročila sta se: Karol Janko, mlilnik in Murgelj Marija, trg. pom. oba iz Mirne peči.
Umrla so: Bajec Ivan, vratar, 62 let iz Novoga mesta. Korolet Jože, upokojenec, 72 let, iz Loke pri Črnomlju. Kurent Jožeta, upokojenka, 57 let iz Straže pri Sentjoštu. Tratar Alojzija, gospodinja, 57 let, iz Mokronoga.
Kočevje
Od 11. do 18. junija so bili rojeni trije dečki in tri deklice. Poročili so se: Muhvič Josip, rudar iz Livold, in Urh Ana, delavka iz Zajčjege polja. Slekovec

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

HRVATSKO-SLOVENSKA ŽENSKA ODBOJKARSKA LIGA

AOK OLYMPIA (Ljubljana) — PARTIZAN (Novo mesto) 3:1
loštevimi gledalci je dobro slojili Romil.
Po tej tekmi je novomeška Partizan v hrvatsko-slovenski ženski odbojcarski ligi na tretjem mestu, pred njim sta AOK Olympia in Lokomotiva iz Zagreba.

KK »Novoteks« Novo mesto — v sredi sedl s pokalom v naročju Sonja VIDIC, najboljša kegljaška krožka

KONČNI REZULTATI SPOMLADANSKEGA KEGLJAŠKEGA TEKMovanja

V soboto 26. maja je bila slavnostna razdelitev pokalov in diplom najboljšim društvom in krožkom ter posameznikom.
Na spomladanskem tekmovanju so bili doseženi sledeči rezultati:
1. Kegljaski krožek Vseh 8, najslabši rezultat 13:10.

Nagradno tekmovanje kegljačev v Novem mestu končano

Kegljasko društvo Gorjanci Novo mesto je izvedlo štirnajstodnevno nagradno tekmovanje. Skupno je bilo za moške in ženske kegljače 24 nagrad. Prvo nagrado in prvo mesto je dosegel Ivo Kegljač, član KK Zeleznikar ter drugi tri metre kamajna za moške obtoke. Drugo mesto je dosegel Božo Čavotič in dobi tri metre bukovih drv, tretje mesto pa Alojz Senič, ki je prejel žepno oro.
Pri ženskih ekipah so bili doseženi sledeči rezultati: 1. KK Novoteks, najboljša kegljaška Sonja Vidic, KK Majolka, Slavka Jerman, KK Pionir, Ivanka Kerin, KK Novoteks, Alojz Vilič, KK Volan, Straža, Drago Volaj.
Pri ženskih ekipah so bili doseženi sledeči rezultati: 1. KK Novoteks, najboljša kegljaška Sonja Vidic, KK Majolka, Slavka Jerman, KK Pionir, Ivanka Kerin, KK Novoteks, Alojz Vilič, KK Volan, Straža, Drago Volaj.
Pri ženskih ekipah so bili doseženi sledeči rezultati: 1. KK Novoteks, najboljša kegljaška Sonja Vidic, KK Majolka, Slavka Jerman, KK Pionir, Ivanka Kerin, KK Novoteks, Alojz Vilič, KK Volan, Straža, Drago Volaj.
Pri ženskih ekipah so bili doseženi sledeči rezultati: 1. KK Novoteks, najboljša kegljaška Sonja Vidic, KK Majolka, Slavka Jerman, KK Pionir, Ivanka Kerin, KK Novoteks, Alojz Vilič, KK Volan, Straža, Drago Volaj.

Dobra delavske menze, izdatna in cenoma prehrana — pogoj za zdravje delavcev

KRONIKA NESREČ
Vesnik dan pripeljejo v novomeško bolnišnico kašnega pomeščanca, ki ga je pri delu, vožnji, holi ali kje drugje doletela nesreča. Takih primerov je največ v nedeljo proti večeru in v ponedeljek dopoldne. Ljudje sredo kam na izlet ali zabavo, pogosto pride zraven alkohol in nesreča je tu.
V preteklem tednu so se pomeščali tudi tle: delavca Ana Gorenc iz Griča je padla po poti in si poškodovala hrbtenico. Viktorija Grčarja, koparka v rudniku Kočevje, je pri delu zasul premoč in mu zlomil levo nogo. Jožeta Grčman iz Koprivnika pri Kočevju je v šoli padla in si zlomila desno nogo. Mojca Pavlica iz Dolenjskih Toplic je pri padcu dojenčka levo nogo. Ivo Vlasič iz Briljina si je pri padcu poškodoval obraz. Ljiljana Milana Svajgarja iz Črnomlja je točno opomniti vilič pad v drugo kolo. Ciril Kotlar, sin posestnika iz Trehanjskega vrha se je peljal s kolegom domov, pačel in si poškodoval desni bok. Kovč Martin Ajdiček iz Stranske vasi je padel na keno, ki mu je zlomila rameznala obraz.

ZIVINSKI SEJMI

Črnomelj: vsak četrtak življaki tržni dan. 24. junija. Ribnica: v petek. 24. junija. Bled: vsako soboto svinjaki sejem. Drnovo: v petek. 24. junija. Krško: vsako sredo svinjaki sejem. Novo mesto: vsak ponedeljek svinjaki sejem. vsak ponedeljek in petek tržni dan.

III. DOLENJSKA REGATA

Veslaški klub Krka iz Novoga mesta bo letos priredil Dolenjsko regato, ki bo že tretja po vrsti. Regata bo v nedeljo 26. junija ob 14. uri na Krki. Polkrovičtelstvo nad to navdušeno veslaško prirediteljo na Dolenjskem je prevzel narodni heroj Jože Borštnar.
Člani bodo tekmovali v četvercih, članice in mladinci pa v skifih. Proga za člani bo dolga 1350 m za mladinci in ženske pa 800 m. Start bo pri tovarni Novoteks, cilj pa na kopalšču na Loki.
Novomeščane opozarjamo na edinstveno veslaško prirediteljo na Krki!

V nedeljo na Krki: III. DOLENJSKA REGATA

Veslaški klub Krka iz Novoga mesta bo letos priredil Dolenjsko regato, ki bo že tretja po vrsti. Regata bo v nedeljo 26. junija ob 14. uri na Krki. Polkrovičtelstvo nad to navdušeno veslaško prirediteljo na Dolenjskem je prevzel narodni heroj Jože Borštnar.
Člani bodo tekmovali v četvercih, članice in mladinci pa v skifih. Proga za člani bo dolga 1350 m za mladinci in ženske pa 800 m. Start bo pri tovarni Novoteks, cilj pa na kopalšču na Loki.
Novomeščane opozarjamo na edinstveno veslaško prirediteljo na Krki!

Lep športni dogodek v Črnomlju

V nedeljo popoldne je bila v Črnomlju nogometna tekma, v kateri sta se srečali moštva Partizan Črnomelj in Proleter Karlovec. Tekmi je prisotstvovalo okrog 600 ljudi. Po lepi igri, polni duhovitih kombinacij, je zmagal Partizan Črnomelj s rezultatom 2:1. To je lep uspeh novostanovljenega nogometnega kluba v Črnomlju, ki stopa v novo nogometno sezono. Nogomet ima v Črnomlju vse možnosti za lep razvoj, saj ima na razpolago novo, lepo urejen stadion.

Nogomet črnoljskih pionirjev

V nedeljo 19. junija je bil v Črnomlju organiziran turnir pionirskih ekip v nogometu. Nastopile so tri pionirske ekipe Črnoljske, Lok in Postaje. Zmagala je ekipa pionirjev Črnoljske, ki je premagala ekipo Postaje s 6:1 in Lok s 3:0. Druga je bila Postaja, ki je premagala Loko s 3:0.

NAŠA VAS in številke

Pravo podoba in sestav najrazličnejših področij življenja nam morejo dati le — številke, se pravi statistika. Zato ni čudno, da ima statistika v naši dobi tako veljavo, kajti ne odkriva nam le zanimivih dejstev, temveč na osnovi zaključkov, oziroma številčnih podatkov kaže, kako naj pravilno uredimo in vedimo vso našo dejavnost. Oglejmo si danes, kaj povedo številke o življenju naše vasi, o kmetijskem gospodarstvu Jugoslavije. Kaj naše kmetijstvo ima, kaj kupuje, prodaja, kako se naš kmetički človek hrani, skratta, kako živi. To nam odkriva anketa Zveznega zavoda za statistiko o življenju naše vasi, o kmetijskem gospodarstvu Jugoslavije. To nam odkriva anketa Zveznega zavoda za statistiko o življenju naše vasi, o kmetijskem gospodarstvu Jugoslavije. To nam odkriva anketa Zveznega zavoda za statistiko o življenju naše vasi, o kmetijskem gospodarstvu Jugoslavije.

Kaj kmetijstvo daje

V gospodarskem letu 1953-54 (od 1. julija 1953 do 30. junija 1954) so vsa naša vasčka gospodarstva dala skupaj 256 milijard denarnega dohodka — 33 milijard več, kakor 1951-52. Dohodek enega gospodarstva je bil torej povprečno 121.000 din. Kajpak so razlike po republikah: ta dohodek je bil n. pr. v Črni gori 88.000, v Sloveniji pa 191.000 din. Pozabili pa ne smemo nekaj, kar je anketa tudi odkrila: na vsakih 10 din, ki jih

Jugoslovanski kmet zasluži, odobade 4 din na zasluhek, ki ga pridobi z drugim delom (v tovarnah, rudnikih itd.). Brez tega zasluška bi v nobeni republiki, pri sedanjem načinu obdelave, ne mogel ohraniti svoje današnje življenjske ravni. Vse republike lahko ločimo na dve skupini: Srbija, Hrvatska in Slovenija imajo dohodek s kmetije precej izenačen in tudi visok: okrog 58%, v Bosni in Hercegovini, Makedoniji in Črni gori pa je ta dohodek precej manjši: od 33 do 56%.

Glavni vir dohodka je — živinoreja

Nemara bo marsikdo presenečen, če povemo, da največji vir dohodka na kmetiji ne daje poljedelstvo, ampak živinoreja, razen v Makedoniji. To seveda ne pomeni, da bi bila živinoreja pomembnejša kmetijska panoga, pač pa, da kmet prodaja predvsem živino, ker večji del pridelkov s polja porabi za prehrano družine. Podatki o dohodkih kmetijstva nam dajo za posamezne panoge takole sliko:

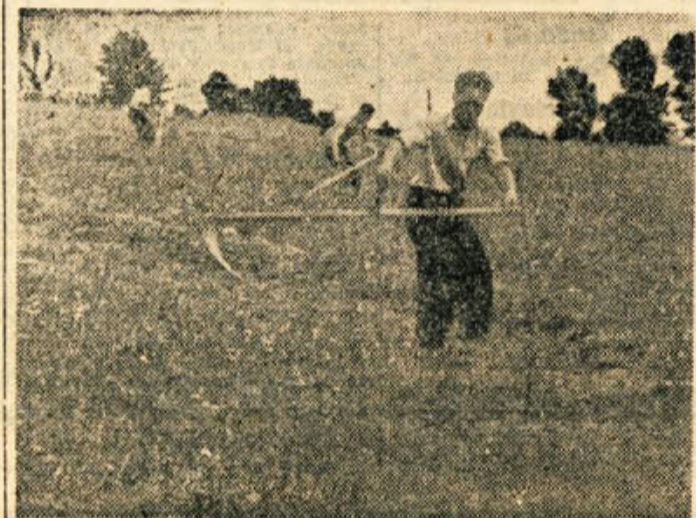
	Prihodek od poljedelstva	od živinoreje:	od ostalih panog:
	%	%	%
V celih državah:	27	50	23
Srbija:	28	46	26
Hrvatska:	10	52	38
Slovenija:	8	61	31
Bosna in Hercegovina:	27	53	20
Makedonija:	53	34	13
Črna gora:	14	56	30

Glede dohodka od živinoreje je Slovenija torej na prvem mestu. Visok dohodek od poljedelstva v Makedoniji gre predvsem na račun prodaje tobaka, hrvaški kmet pa ima glavni vir dohodka od sadjarstva in vinogradništva.

Drugi največji vir dohodka sta tovarna in rudnik

Povprečni kmet, če hoče spodobno živeti svojo družino, si mora razen kmetije poiskati še drug vir zasluška. Vasj začasno mora pustiti motiko in plug in prijeti za delo. In statistika je odkrila zanimivo stvar: od 102 milijard, ki so jih našli kmetije 1953-54 zaslužili zunaj svoje kmetije, odpade na zasluhek na drugih kmetijah 9,6 milijard, z delom v državnih in zadrughnih podjetjih so zaslužili 49,9 milijard, z najemninami, domačo obrtjo in z raznimi obrti 25,4 milijarde. Skratka: delo v tovarnah in rudnikih je razen prodaje živine največji vir do-

hodkov naših siromašnejših kmetov. To velja zlasti za ma-

Fantje po travnikih travco kosijo...

Na to stran je bil na Ruperč vrhu prvi, kako pa bo nazaj? Zadnje nedeljo so se pomerili tudi šentpeterski kosci. Le vreme letom pri letošnjih košnjah še vedno nagaja.

kedonskega kmeta, ki mu tako delo daje 62% skupnega dohodka (v Sloveniji 41%).

Izdatki za gospodinjstvo in gospodarstvo

Anketa nam daje tudi prav zanimivo sliko o izdatkih naše vasi, oziroma kmeta. Ti izdatki so kajpak odvisni od letine. Če ima kmet po dobri letini polne kašče, laže doseže večje dohodka in več denarja lahko odšteje za svoje gospodarstvo. Leta 1952-53 je na n. pr. njegovo gospodinjstvo (prehrana, obleka itd.) porabilo povprečno 65% njegovih skupnih izdatkov in je za gospodarstvo (investicije, proizvodnja, davki), odšteli lahko samo 35%, v dobri letini 1953-54 je pa porabil za gospodinjstvo samo 25%, za gospodarstvo pa kar 48% skupnih izdatkov. Tu pa imamo tri skupne republike: v Srbiji so lani kmetije porabili za prehrano 33% skupnih izdatkov za gospodarstvo, Hrvatska in Slovenija okrog 41%, Bosna in Hercegovina 46%, Črna gora 49%, Makedonija 51%.

Kako se kmet hrani

Glede hrane naših kmetov stanje ni posebno razveseljivo, ne zaradi kalorične vrednosti (lani je sleherni član kmečkega gospodinjstva porabil dnevno 2849 kalorij, torej ni bil lačen), pač pa zaradi njene sestave, ki je zelo enolična. Kmet živi skoraj izključno od kruha. Nemara je malo področij na svetu s tako preprosto in enolično hrano. Delež moke in sploh rastlinskih proizvodov v kalorični vrednosti prehrane znaša v Srbiji 80%, v Bosni Hercegovini 79%, na Hrvatskem 64%. Slovenci smo v tem oziru mnogo na boljšem: moka daje le 53% kalorične vrednosti v prehrani našega kmeta, nekoliko več, kot

v prehrani mestnih prebivalcev. Sploh se slovenski kmet (tako je pokazala statistika) s svojo hrano zelo približuje mešancom. On porabi veliko več krompirja, mesa, masti, mleka, jajc in sladkorja kakor srbski, makedonski ali črnogorski kmet, tudi več kot hrvaški.

Mesečna investicija — 150 dinarjev

V koloni izdatkov kmečkega gospodarstva je še ena zanimiva postavka, zelo zanimiva za to, ker je nemara največja po pomenu, pa najmanjša po vrednosti. Imenuje se investicije. V gospodarskem letu 1953-54 so te investicije za celo državo znašale 3,8 milijard dinarjev. Kaj ta številka pove? Da je jugoslovanski kmet vložil v svoje gospodarstvo — za njegov razvoj in modernizacijo — samo okrog 1.800 din ali: 150 din na mesec. To je 2,9% od izdatkov za svoje gospodarstvo. Stvar, ki da veliko misliti, če hočemo naše kmetijstvo dvigniti in postaviti na solidnejše, napredne temelje.

V dveh tednih čez 1000 obiskovalcev v Belokranjskem muzeju

Število obiskovalcev v Belokranjskem muzeju zadnje tedne prav lepo narašča. Medtem ko si je v maju muzej ogledalo 661 ljudi, je bilo samo v prvih štirinajstih dneh junija zabeleženo 1005 obiskovalcev. Razveseljivo je, da je med njimi skoraj tretjina odraslih, ostalo pa odpade na mladinu, predvsem na skupniške obiske raznih šol. Tako so si v teh dneh ogledale muzej šole iz Božakovega, Radovičeve, Suhorja in Drag, iz Podzemlja, Bojančev, Črnomoja in Ivice pri Novem mestu ter hrvaške šole iz Zakanja, Obreča, Bujarjev in Marindola. Muzej so obiskali tudi gojenci Kmetijsko-gospodinske šole iz Gradaca in skupina dijakov iz ljubljanske VI. gimnazije.

Kako živijo kanadske petorke

Pred 21 leti, 28. maja 1934, je ženski glas po telefonu vprašal upravo lokalnega lista v mestu Calendaru, provincija Ontario v Kanadi, koliko bi stal oglas štirih vrstic. Uslužbenec je povedal ceno in dejal: »Kako pa naj se oglasi?«
»Da je gospa Elsin Dion rodila pet hčerk in da so mati in otroci zdravi.«
To je bilo rojstvo kanadskih petork, o katerih se je nekdo toliko pisalo in govorilo. Letos so torej postale polnoletne, kar pomeni, da prosto razpolagajo s svojim premoženjem. Na hvalo raznim darovom in zaslužku od filma, slik in reklam, to premoženje ni majhno — doslej je naraslo na 280.000 funtovsterlingov (okrog 235 milijonov dinarjev). S tem premoženjem se bodo

Obvestilo dopisnikom

Zaradi pomanjkanja prostora nimamo mogli objaviti vseh za to številko poslanih dopisov in fotografij, storili pa bomo to prihodnji teden. Prosimo za kratka, jedrnatna poročila, zanimivosti in novice iz vseh krajev Dolenjske.

Uredništvo

Tudi Belokranjci se pripravljajo na festival

Poleg 16 pevskih zborov iz novomeškega okraja se je pripravilo tudi več belokranjskih folklornih skupin, tamburaških in pevskih zborov, ki bodo nastopili na velikem okrajnem pevskem festivalu 3. julija na Loki. Iz Preloke in Adlešičev pridera folklorni skupini in tamburaška zbor, iz Marindola in Metlike folklor, iz Dragutina mešani in ženski pevski zbor ter moški oktet iz Čenomlja.

IVO PIRKOVIC

Beg čevljarja Kunstka

Pozno zvečer so se kot strahovite plazile okoli nas le še neznane senice. Kratak, rezek krilic iz teme je včasih naznanil, da so se srečale patrolje.

Iz zamišljenosti v zanimivo branje me je zdrnilo rahlo trkanje na vrata. Prikazal se je mlad in vitez karabinjer, oborožen kakor na bojišču.

»V imenu cesarja in rimske pravice te moram aretirati, je vzkičnil Italijan s porednim nasmehom na lepem, bledem obrazu.

»O, Stanko, kaj iščeš pri nas tako pozno?«, se začudim. »Nisi na telefonu?«

»Ne, danes so tudi mene poglani ven.«

»Slišim, da vam je pobegnili neki jetnik, sem karabinjerja sedaj jaz hudomušno ušcipnil.

»Siabo opravil svoje službo.«

»Oh, kaj Kunstek? zamahne karabinjer malobrižno z roko.«

»Da nam ni ušel le oni drugi, v Rimu.«

»Ettore Muti, misliš? Na, primakni stoli in sedi!«

»Da, tisti malooprdele.«

»Trdite, da ste ga ubili na begu, kakor berem v vaših časnikih. Drugi pa namigujejo, da

se ga je Badoglio hotel iznebiti.«

»Naj bo, kakor hoče, razbojnika ni nič škoda, je trenil Italijan z glavo, kakor da podi nadležno muho. »Musolini ga je pošiljal vedno tja, kjer je bilo najbolj treba kaliti vodo. S človeškimi glavami se je igral, kakor otrok s frnikulami. Tudi v Albanijo smo ga vrgli, da je s svojo tolpo sejal zadnje noč, preden smo napadli, grozo in zmedo med temi preprostimi pastirji, da so otrpli od strahu mirno čakali našega navalava. Prav tam je Muti menda zaslužil, da so ga nato postavili za generalnega tajnika stranke.«

»Potem ni čudno, da ga je maršal Badoglio postrani gledal, sem menil.

»Oh, kaj še, zato že ne. Saj je Badoglio še sam spodbujal Musolinijo, naj napade Zogruja s večjim silami, kot so imeli generalni načrti. Badoglio pravi gotovo ni zameril Mutiju njegovoga krvavega razbojništva, ki je služilo velični Rima. Med seboj se koljejo sedaj iz čisto drugih vzrokov. Boji za oblast so bili v naši zgodovini vedno bolj krvavi, bolj zavratni in brezobzirni, kot drugod. Naši

srednjeveški knezi in kondotierji so poznali strup in najemal zakrknane ljudi, ki so znali razvati s bodalom; mi pa smo iznašli smrt na begu, ki se nam je tudi pri vas že tolikokrat obnesla, kadar res ni bilo mogoče reči, da »je žrtev padla v spopadu z banditi!«

Karabinjer je strmel skozi okno. Obraz mu je bil podoben trpkim mački igralca iz grških talogier in čelo se mu je mrčitalo.

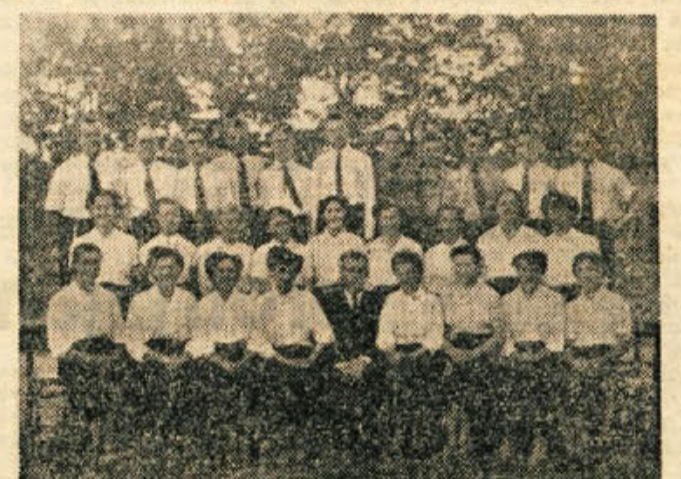
Karabinjer Giuseppe Caravello — ime sem mu namenoma predrugačil, da ga obvarujem preganjanja, če je preživel vojno — je bil industrijski delavec, rastiel od mladih nog v prijatelstvu z maršalom De Bonom. Po tisti karnevalski burki, ki so jo pozneje imenovali »pohod na Rim« in ki se je je Musolini udeležil v prvem razredu prozalnega železnikega vlaka, namesto na romantičnem smagovitem konju, po tistem, pravim, sta se De Bono in stari Caravello ločila: letalski mar-

Za mladinski nagradni natečaj

Kako sem doživela osvoboditev

Alli bo morda kmalu konec vojne? ...
9. maj. Narava je bila lepa, sonce je ogrevalo ceste Reichana. Begunci so se še vedno umikali pred prihajajočo rusko armado.
Nekdo je prinesel novico: »Vojne je konec, Nemčija je propadla. Nepričakovana novica je kar zadela ljudi. «Saj ni mogoče, da je res konec?«
Lagerführer je skical vse taborišnike in povedal, da se moramo pripraviti za beg. Jasno, da nihče ni bil za to. Vodja taborišča je dobil konja in s

nam pripravila ležišča na mahtu. Od onemogli smo se zaspali.
Zjutraj se je razleglo glasno vpitje in vrvenje. Hitela sem pogledat, kaj spet je. Videla sem, kako nemški vojaki bežijo, odmetavajo puške in drugo orožje v jarek ob cesti. Nekdajni esesovci kličejo na pomoč in beže...
Oče je nekje staknil konja in namenili smo se naprej. Toda kam? Nihče ni vedel. Pa smo kar šli in prišli do mesta Deutschgabel. Tu smo se ustavili in čakali. Ob treh popoldne se je na motorju pripeljal ruski

Pevski zbor bršljinske SVOBODE se vneto pripravlja na okrajni pevski festival. Ustanovljen je bil letos v marcu.

Kot že dve leti pripravljata tuji letos Belokranjski muzej etnografsko ekspicijo, v kateri bodo sodelovali študentje-ethnologiji ljubljanske univerze. Ekipa bo delala na terenu v juliju, njeno izhodišče pa bo na Radovici. Raziskala bo predvsem vinogradniške prodele vzhodno od Metlike.

Kot že dve leti pripravljata tuji letos Belokranjski muzej etnografsko ekspicijo, v kateri bodo sodelovali študentje-ethnologiji ljubljanske univerze. Ekipa bo delala na terenu v juliju, njeno izhodišče pa bo na Radovici. Raziskala bo predvsem vinogradniške prodele vzhodno od Metlike.

svojo družino pobegnili. Mi pa smo si priskrbeli dva para volov in dva velika voza. Zadnja noč je bila najbolj strašna. Ostali smo brez hrane, brez živilskih nakaznic. Mesto je bilo razsvetljeno. Letala so napadala postajo. »Spali smo v jedilnici. Zdalj pa zdaj se je potrosilo in zasvetilo. Bilj smo v smrtnem strahu. Ze navsezgodaj zjutraj smo se odpravili na pot. Na vozove smo naložili priljago in stare onemogle ljudi ter majhne otroke. Ostali smo šli peš. Zvečer smo se ustavili na hribčku. Hotelj smo se odpočili in zjutraj nadaljevati pot. Opazovali smo mesto Zittau, ki je bilo vse osvetljeno z raketami. Letala so sivala ogenj nanj. Spet je bilo vse tiho. Potem so tišino presekali strel in bombe. Odšli smo spat v gozd. Oče in mati sta

vojak. Nihče od Nemcev se mu ni upal kaj storiti. Naši ljudje so ga pozdravljali in se veselili. Povedal je, da bo prišla za njim cela armada. Nismo dolgo čakali, ko so začeli avtomobili in tanki kar deževati... Otroci smo stali ob cesti in sprejemali dobrine od osvoboditeljev. Tri dni je cesto preplavljala ruska vojska.
Naslednji dan smo se vrnili v taborišče.
28. maja smo za vedno zapustili Nemčijo in se odpravili v porušeno in opustošeno, toda svobodno domovino. Sprejela nas je z velikim veseljem.
Kmalu je zapela po kmetijskih motika in sekira in obnovila porušene domove.
Amalija Arh
učiteljica Podgrad

SGP »PIONIR« — NOVO MESTO, Tavčarjeva 12

sprejme tako j

VEČJE ŠTEVILO KVALIFICIRANIH MIZARJEV IN MATERIALNIH KNJIGOVODIJ (potrebna je večletna praksa).

Ponudbe z navedbo dosejanega dela je treba dostaviti Direkciji v Novem mestu do 30. junija 1955.

Vatikan in dolar napadata

Ze v soboto 11. junija so se na cestah glavnega mesta Argentine pojavile skupine prenapetih katolikov, ki so prepevali cerkvene pesmi, delali nemire in se skušali spopasti s policijo, ki pa se je izogibala izgredom. »Veržila« so nato napadli uredništvu »Prednih časopisov«, vdrli v postojajočo argentinška parlamenta, sneli z nje državno zastavo in razobesili papirsko / Fokazali so, kam moli pes tako in kod jo dosegajo...
Argentinska vlada pa se je postavila v zaščito ljudstva. Poklicala je zaradi protizakonitih dejanj Cerkev na zaslivanje dva škofa in ju nagajala. Prelata Ajros Ramon Nova in Manuel Tarto sta jo po izjavu takoj ucvrila v Rim — kam drugam bi naj nedej šla? — in poročila očeru papežu, da ljudje po svetu nočejo več poslušati cerkvene gosposke. Vatikan je začel nato izobčiti (ekskomuniciral) iz cerkve vse članke argentinške vlade, med njimi seveda tudi predsednika vlade Perova, o katerem smo prejšnji teden obširneje poročali v našem listu.

Izobčitev je bila seveda signal Vatikanu — za hrbotom pa tudi

dolarnskih magnetov — za nemirne. Po poročilih iz Argentine se je uprl del pomoške letalstva, bombardiral nezaščiten mezo Buenos Aires in pobil več ljudi. Vladi in ljudstvu zvosta kopenska vojska pa je upornike preganjala in so zbežali v tujo. Po poročilih je v doželi spet mir.
Pocrdilo se je, kar smo najpogosteje že zadržali: Argentina je bila vse doslej glavno oporišče katoliške cerkve v Južni Ameriki, sedež premožnih jezuitskih organizacij in središče gospodarskih in finančnih računov Varikana v vseh državah Latinske Amerike. Znano pa je, da je Vatikan

Iz globoke struge temnozele- ne Krke, ki se kot potuhnjena orjaska kača leno ovija okoli mesta s Kapitljskim gričem, in iz mračnih logov na njenem desnem bregu so že začele vstajati večerne senice in se iztegovati po poljih in dobravah in proti mestu samem. Predmetj so začeli dobivati fantastične podobe, tečno hrano za živo domišljijo.

Italijani so postavljali povsod okoli nas zasede. Okrog skedenja na dvorišču za bolnišnico je kakor mesečen še vedno lazil ves poparjen orožnik in svetil bo mračnih kotih. Sam je vedel, da je vse nespametno, kar še stori, toda hotel je, naj Italijani vidijo njegovo vneto Potolažiti je hotel njihovo togotno. Jutri bo hudo, če ne zalotijo in ne primajo beguna. Ze danes kriče Italijanski častniki kakor iz uma, ne Medijo z najgršimi izrazi in preklinjajo z besedami, ki jih ni mogoče brez rdečice sramu v obraz prevajati iz njihovega blagovoznega in plemenitega jezika.

Po cestah in okoli bolnišnice so se klutili ljudje v civilnih oblekah. Če bi jim človek pogledal natančneje v obraz bi videl, da so to tuji, ki jih je pripeljal v mesto sovražnik in ki so jih podnevi videvali meščani v gasilskih in drugih nevolžnih uniformah, v kalere so ti sumljivi tuji skrivali svojo pravo službo. Obetala se nam je nemirna noč.

Bivši avtoizvožček — izumitelj važnega zdravila

V Ameriki so pred kratkim pričeli uporabljati v borbi proti otroški paralizi posebno cepivo, ki ga je iznašel zdravnik dr. Jonas Salk. Njegovo ime je na mah postalo svetovno znano, saj upajo, da bodo z novim cepivom milijonom rešili življenje.

Zanimiva je življenjska pot tega danes slavnega zdravnika. Ko se je poročil s hčerko uglednega in premožnega očeta, je bil avtoizvožček, zaradi česar so njeni starši dolgo nasprotovali poroki. Ljubezen mladini pa je bila močnejša kot pomisleki staršev. Salk je redno in vestno opravljal svojo službo avtoizvožčka, da je lahko vzdrževal sebe in družino in obenem plačeval pristojbino na visoki šoli. Privatno je namreč študiral medicino poleg službe. Kmalu je napravil izpit in postal zdravnik.

OKROGLE BODIČASTE

FIVSKE TEŽAVE
Prisrčno nakresana se vračata iz gostilne Fortunat in Boštjan pa nevede zaideta na progo. Hodita dolgo, dolgo, nazadnje vzdihne Fortunat:
»Kaj ne bo konca teh preletih stopnic?«
»Eh, kaj stopnice? odgovori Boštjan. »Če bi le te ograje ne bile tako hudičevsko nizke!«

ČUDEN POKLIC
Sestrica vpraša bratca: »Tonček, kaj pa je to: bolničar?«
»Veš, to je možki, ki je medicinska sestra.«

ZANESLJIV TOPLOMER
»Kako pa kopate otroke, ko nimate toplomera pri hiši?«
»O hitro poznam: če otrok poškrjati, je voda prevroča; če pomodri, pa premrzla.«

LOČITEV
»Zaradi česa se pa hočete ločiti od svoje žene?«
»Veste, tovariš sodnik, zaradi nečesa, kar je moji ženi po Ustavi zajamčeno...«
»Kaj pa je to?«
»Hm — svoboda govora!«

VSE SE SPREMENJA
Mož in žena se peljeta po dolgih letih na počitnice v znan kraj. Pa pravi žena: »Ti, ko sta se vozila na poročnem potovanju po tej dolini, se mi ni zdela tako ozka.«
»Seveda, ljuba žena, takrat namreč še nisi bila tako debela.«

SODOBNO BETA
»Mami, daj mi no knjigo Vzgoja otrok! Veš, me le zanima, če me ti prav vzgajaš.«

»Zelite morda pivnik?«